Kultur- og likestillingsdepartementet

Oslo 17.11.2022

Høringssvar – Forslag til endringer i forskrifter på frivillighets- og idrettsfeltet som følge av ny pengespillov.

Vi viser til høringsbrev om forslag til endringer i forskrifter på frivillighets- og idrettsfeltet som følge av ny pengespillov, jf. Prop 220 L (2020 – 2021).

Vedlagt følger høringsuttalelsen fra Offerspill Sjakklubb. Vi er i dag Norges største sjakklubb, og har medlemmer både på topp- og breddenivå. Klubben ble etablert i 2019, med et ønske om å videreutvikle sjakk i Norge. Sjakk er blitt en folkesport i Norge og rundt en halv million nordmenn spiller i dag sjakk.

Samtidig som det er stor interesse for sjakk, er de økonomiske utfordringene for norske sjakklubber store. Verken Offerspill eller andre sjakklubber, mottar i dag midler fra overskuddet til Norsk Tipping. Vi er derfor svært skuffet over at departementet i sitt forslag til endringer i forskriftene til ny pengespillov, ikke legger til rette for økt støtte til klubber som i dag ikke mottar slik støtte. Skal hele omfanget av norsk idrett og frivillighet – både organisert og egenorganisert – løfte seg i årene som kommer, er det helt nødvendig å se på både den norske modellen for pengespill, samt hvordan overskuddet fra pengespill fordeles. Vi har i vårt høringssvar redegjort nærmere for dette.

Vi stiller oss til disposisjon hvis departementet skulle ha noen spørsmål eller behov for ytterligere informasjon knyttet til vårt høringssvar.

På vegne av Offerspill Sjakklubb.

Jon Kristian Haarr
Daglig leder

For mer informasjon om Offerspill Sjakklubb besøk vår hjemmeside
https://www.offerspill.com

1.0 Bakgrunn

Forskriftsendringene som departementet har sendt på høring, følger den nye Pengespilloven som ble vedtatt i mars og trer i kraft fra nyåret 2023. Et sentralt element i den nye pengespilloven, er at det er Norsk Tipping som fortsatt skal ha enerett på å tilby pengespill.

Når man bare har én aktør som kan tilby pengespill, er det avgjørende for norsk idrett hvordan pengestrømmen fra Norsk Tipping blir fordelt. Den nye pengespilloven legger til grunn at overskuddet (§ 12 første ledd nr. 5) fra Norsk Tipping, skal gå til følgende formål:

- Overskuddet fra Norsk Tippings bingoterminaler fordeles etter forskrift om fordelingen.
- Minimum 0,5 prosent. av selskapets overskudd settes av til tiltak mot spillproblemer.
- Midler settes ved behov av til annen egenkapital.
- 6,4 prosent. av resten av overskuddet fordeles til helse- og rehabiliteringsspørsmål.
- Det gjenværende beløpet fordeles med 64 prosent til idrettsformål, 18 prosent til kulturformål og 18 prosent til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner.

Norsk Tipping hadde i 2021 spilleinntekter på hele 43,7 milliarder, og fordelte deretter 6,2 milliarder til ulike formål. Ifølge selskapets årsrapport gjør et *«Et nyoppusset sportstilbud, et attraktivt tilbud på nettet og spennende lotterispill, at selskapet treffer stadig flere av dem som liker pengespill»*. (Kilde: Norsk Tipping års – og bærekraftsrapport 2021)

Av de 6,2 milliardene som Norsk Tipping i fjor delte ut til idrett og andre formål, gikk **ikke én eneste krone til** Norges Sjakkforbund eller noen av forbundets 125 sjakklubber. Dette gjelder for øvrig også for en rekke særforbund og lag utenfor Norges idrettsforbunds paraply.

Årsaken til at sjakk ikke får støtte, er at spillinntektene til idrettsformål bare går til idretter som er medlem i paraplyorganisasjonen Norges idrettsforbund. Som idrett faller sjakk heller ikke inn under det som defineres som samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner.

Kilde: Norsk Tipping års – og bærekraftsrapport 2021

2.0 En idrett som faller utenfor tippemidlene

Sjakk er en betydelig idrett i Norge og rundt en halv million nordmenn spiller sjakk ukentlig. Sjakk er en idrett som bidrar til bedre folkehelse og har en viktig allmennyttig funksjon. Gjennom sjakk lærer man strategi, konsentrasjon og fokus. På samme måte som fotball, fekting eller e-sport, krever dette både mentale og fysiske evner.

Norges Sjakkforbund har i dag rundt 4.000 aktive medlemmer. Forskjellen mellom antall organiserte medlemmer og det voksende antallet som spiller sjakk, illustrerer det store potensialet som ligger i idretten, hvis ressursene hadde vært til stede. I en situasjon hvor mange unge har forlatt organiserte idretter, kan sjakk være et godt alternativ hvis forholdene tilrettelegges. Vi har det siste året også sett hvordan sjakk kan være en viktig arena for aktivitet og integrering for innvandrere og flyktninger.

Samtidig som sjakk fenger i bredden, har Norge også klart å bygge seg opp til å bli én av de ledende sjakknasjonene i verden. I kjølvannet av suksessen til Offerspill-spilleren Magnus Carlsen, har det kommet en rekke unge talenter som vekker oppsikt internasjonalt. Det store flertallet av talentene er medlemmer i Offerspill. Med satsing og ressurser kan disse sette sitt preg på sjakkverdenen i fremtiden.

Fravær av tippemidler og annen støtte, gjør imidlertid at norske sjakklubber har en elendig økonomi. Dette forhindrer klubber og forbund fra å flytte potensialet i den betydelige sjakkinteressen, over til organiserte former. Når all aktivitet må finansieres gjennom medlemsavgift, bidrar dette igjen til å heve terskelen for at folk vil delta. Dårlig økonomi truer også Norges posisjon som internasjonal sjakknasjon. Skal vi lykkes internasjonalt, må de unge talentene ha mulighet til å satse på sjakk. Dette er vanskelig når pengene ikke er til stede. Igjen; andre voksende forbund som står utenfor NIF-systemet, opplever en tilsvarende hverdag.

3.0 Fremtidig finansiering av norsk idrett

Dagens finansieringsordning av Norsk idrett bærer preg av å se mer mot 90-tallet, enn å fokusere mot fremtiden. Dette gjelder både modellen for pengespill og fordelingen av midlene som blir samlet inn.

Foredling til norsk idrett

I kapittel 12, har departementet foreslått ny «Forskrift om foredling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål». Departementet har i §3 definert at det kan fordeles midler til:

a) bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet
b) Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité
c) andre idrettsformål

I 2021 ble det fordelt 775 millioner kroner til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF) (Kilde: Regjeringen, Fordeling av spillemidler til idrettsformål, 2022) . I tillegg ble det fordelt 428 millioner til lokale lag og foreninger. Ett av kravene for at

lokale lag eller foreninger skal motta støtte, er at de er medlemmer i NIF (Kilde: Kulturdepartementet, Tilskudd til lokale lag og foreninger (LAM) pkt c, 2021).

NIF spiller en viktig rolle i norsk idrett, men ikke alle som ønsker å drive med idrett vil gjøre det i en klubb tilknyttet denne paraplyorganisasjonen. Dette viser også medlemstallet til idrettsforbundet. Etter en vekst frem til 2018 (1.9 millioner) sank medlemstallet til 1,7 millioner i 2021. NIF hadde i utgangen av 2021, færre medlemmer enn ti år tidligere. Dette har skjedd samtidig som den norske befolkningen økte med 10 prosent, og illustrerer med all tydelighet at å monopolisere hele den økonomiske støtten til én enkelt paraplyorganisasjon, er feil vei å gå. Ikke minst siden en betydelig del av befolkningen driver organisert idrett utenfor NIF-systemet, og 74 prosent av den aktive befolkningen over 15 år driver med egenorganisert fysisk aktivitet.

Vi anerkjenner dog at regjeringen i sin nye idrettsstrategi, gjennom i 2021 å bevilge tre millioner kroner årlig til egenorganisert idrett gjennom stiftelsen Tverga, har signalisert en større imøtekommenhet for viktigheten av å integrere nye idretter og idrettsformer i den norske idrettsfamilien. Det er et viktig steg for å styrke det fysiske mangfoldet, som vi håper også kan reflekteres tydeligere i de nye forskriftene som nå skal behandles.

Det er avgjørende at staten heier på alle idretter, også de som tilbyr et alternativ til NIF. Dette vil bidra til mangfold og en god plattform for å sikre at nye idretter kan vokse og rekruttere til aktivitet. Forslaget fra departementet gir derimot inntrykk av at man mentalt fortsatt befinner seg på 90-tallet, og at NIF er svaret på de fleste utfordringer innen idretten.

Det er etter Offerspill sitt syn på tide å tenke nytt, og knytte støtten opp til aktivitetene foreningene gjør og potensialet de representerer – ikke til hvorvidt de er medlemmer av den politisk korrekte paraplyorganisasjonen. Vi mener at dette primært bør gjøres med at støtteordningen endres, og at store deler av støtten gis direkte til klubber og foreninger, ikke bare til NIF. Sekundært vil vi foreslå at det settes av en egen andel av overskuddet fra Norsk Tipping, som går til forbund, klubber og lag som ikke er tilsluttet NIF.

Primærforslag
Offerspill Sjakklubb vil foreslå at punkt b under §3 endres til:
b. aktivitet i idrettsklubber og foreninger

Sekundærforslag
Offerspill Sjakklubb vil foreslå nytt punkt c under §3:
c. idrettsklubber som ikke er tilsluttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite

Vi vil be om at i det beløpet som fordeles til idrettsformål (64 prosent), settes av 5 prosent som skal gå til uavhengige klubber. Dette beløpet bør justeres årlig basert på medlemstall og aktivitet.

Finansiering av norsk idrett

Skal norsk idrett lykkes med de store ambisjonene som idrettsledere over hele landet har, må vi også se på finansieringsordningen. Selv om overskuddet fra Norsk Tipping har økt noe de siste årene, er dette også tilfellet for utgiftene til idretten og klubbene. Det er derfor på høy tid at vi tar diskusjonen om hvordan vi kan øke inntektene, ikke bare hvordan de skal fordeles.

På 90-tallet foregikk alt pengespill fysisk, og Norsk Tipping hadde et reelt monopol. Siden da har en stadig større andel av norsk pengespill blitt flyttet til nett eller digitale plattformer. Over halvparten av norske tippere spiller online hos utenlandske spillselskaper. På slike plattformer er det fullt lovlig for norske spillere å velge internasjonale aktører, fremfor Norsk Tipping. Dette er spillere som ønsker et supplerende eller annet tilbud, eller en annen opplevelse, enn det Norsk Tipping i dag tilbyr.

Skal vi øke inntektene til norsk idrett i årene som kommer, er det avgjørende at vi klarer å finne en modell som sikrer inntekter fra de spillerne som velger andre alternativer enn Norsk Tipping. Offerspill Sjakklubb viser her til at våre naboland, Sverige og Danmark, har innført en modell hvor private selskaper kan søke om lisens på å tilby pengespill på nett. I Danmark har denne modellen fungert i over 10 år, og 90 prosent av alle pengespill på nett foregår nå hos selskaper som har lisens og skatter av overskuddet til Danmark (Kilde: Spillmyndigheden, september 2022).

Offerspill Sjakklubb mener det nå haster med å få på plass en slik modell også i Norge. Vi viser her til en ny rapport fra Menon Economics (Kilde: Menon Economics, august 2022). Denne anslår at de årlige skatteinntektene fra pengespill kunne ha økt med 1,4 milliarder, med en tilsvarende lisensmodell i Norge. I tillegg kommer økte sponsormidler til idretten. Dette er midler som kunne bidratt til et godt løft for norsk idrett og frivillighet.

Offerspill Sjakklubb ber departementet om å initiere arbeidet med å utrede en norsk lisensordning for pengespill på nett, etter modell fra Danmark og Sverige.